

Akademik BOGOSLAV ŠULEK
(1816 - 1895)

**zaslužni urednik Gospodarskog lista i
popularizator znanosti**

Rodio se 20. travnja 1816. u Subotištu (Slovačka). Studij filozofije i protestantske teologije završio je 1837. u Požunu (Bratislava). Od 1838. radi u tiskari u Zagrebu. Od 1841. surađuje a od 1842. i anonimno uređuje Gajevu "Danicu" prvi hrvatski književni časopis (izlazi od 1835. a donosi i poljodjelske članke).

Vrlo uspješni urednik i glavni suradnik Gospodarskog lista je 8 godina (1858-1866). U 1866. je imenovan među prvih 14 članova JAZU. Godine 1867. je postao u Rostocku doktor mudroslovlja tezom o Ruđeru Boškoviću. Kao polihistor, prirodoslovac i filolog najviše se bavio botanikom, leksikografijom i popularizacijom znanosti.

Šulekov prijedlog 1854. godine da se umjesto tzv. rogatog é piše u dugim slogovima ie a u kratkim je primjenjivao se do Boranićevog pravopisa 1892. godine. Botanički priručnik Biljarstvo objavio je u 2 dijela 1856. i 1859. godine Hrvatsko-njemački rječnik je objavio 1860., Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenog nazivlja 1874/75., Jugoslavenski imenik bilja 1879. a 1885. Naš napredak u prirodnih znanostih za minulih 50 godina. Pored narodnih naziva uvodi i mnoge neologizme i pozajmljenice iz slavenskih jezika osobito češkoga (bilina, dušik, plin, vlak i mnoge druge). Stvarao je i vojnu terminologiju za hrvatsko domobranstvo. Od 1874. do smrti je gospodarski tajnik Akademije.

Šulek je u uređivanju Gospodarskog lista naslijedio prirodoslovca i gospodarskog stručnjaka Ljudevita Vukotinovića, koji je također među prvih 16 članova Akademije. U uredničkom uvodniku od 7. siječnja 1858. Šulek se zalaže za promjenu gospodarenja ugledanjem u naprednije zemlje.

"Najpreči put do ovog nauka jest, da onamo otiđemo i učimo. Nu koliko ih kod nas ima, koji bi to mogli učiniti? Umjesto naših gospodarah odputit će se dakle onamo Gospodarski list i pripovjedat će im onda sve, što je vidio i što im treba raditi, da ih ogrije sunce, da se također podkože i pomognu. Gospodarski list donosit će im glase sa svih stranah svijeta i obavještavati ih o svem što zasieca ikoliko u njihovo područje, što im treba znati, da uzmognu, kao što valja, gospodariti. (...)

Prva će dakle biti dužnost Gospodarskog lista, kupiti kao marljiva pčelica po tuđjih cvatućih njivah napredka prašak s umnoga cvieća, iz kojega se može i kod naše kuće med i vosak graditi. Mi ćemo dakle od sada u ovom listu priobćavati sve, što nadjemo u drugih ovakvih časopisah, te vriedi, da za to i našinci znadu. U

tom se pako načemo stegnuti samo na ono, što se tiče samog poljodjelstva, nego ćemo štiocem dojavljivati i svaki drugi napredak, iz kojega mogu kakvu korist vaditi. (...) Zato se i zove ovaj list gospodarski, jer neuči samo kako treba zemlju težati, nego u obće kako treba gospodariti, to jest nastojati oko svog imutka, dati nepropadne, nego da se umnoži."

U 1860. godini objavljuje opsežne članke: O potrebi nauke našem puku i Može li se puk naš poučavati?.

O njegovom uređivanju govore priznanja podružnica. Zagorska podružnica je 1866. zaključila: "da se prijašnjem uredniku 'Gospodarskoga lista', najzaslužnijem književniku i novoimenovanom članu jugoslavenske akademije, gospodinu Bogoslavu Šuleku, u zapisniku javna hvala izjavi na trudu i vještu uređivanju toga našega gospodarskoga glasila, kojega premda se gospodarstvom nebavi, ipak toli poučno, zanimivo, praktično i popularno, sasvim prema potrebama i okolnostim naroda našega uređivao". Zelinska podružnica mu je poklonila zlatno pero, a podravačka srebrnu tintarnicu novcem skupljenim od članova.

Njegov urednički nasljednik ravnatelj Gospodarskog i šumarskog učilišta u Križevcima Dragutin Lambl je pisao, da je Šulek radi nestašice suradnika morao tako rekuć sav list sam pisati a ne samo uređivati.

F. ŠATOVIĆ

Broj 47.

U Zagrebu

24. Studenoga 1864. God. XII.

Godišnja cijena: Za članove zagrebačke 80 novč.
ako im se pako u kuću pošilja, 1 stot. 30 novč.; za iz-
vanjske članove 1 st. 80 novč. — Prinosak iznosi
4 st. 20 novč.

Za nečlanove Zagrebačke 3 st.; ako im se u kuću pošilja, 3 st. 50 novč. — Izvanjski preplatnici, kojim se poštom pošilja, plaćaju 4 stotinjaka t. j. 4 forinte novoga novca.

GOSPODARSKI LIST.

Sl. 1 Prije 130 godina Bogoslav Šulek je objavio u Gospodarstvenom listu broj 47. i 48. u 1864. godini prvi hrvatski stručni članak o oplemenjivanju žita.